

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Armin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Választási reform?

Meglehetősen alapos előbehangozás után, megjelent az a reformjavaslat (indokolás nélkül), amelyet Polónyi Géza igazságügyminiszter a kir. Curia választási biráskodásának reformjáról a maga eszméi után készítettett.

És általános csalódást okozott.

A tervezet nagyban és egészben foltózási munka, mely az 1899: XV. törvény cikk rendszerét részletekig menő pontossággal megtartja, a maga összes nehézségeivel és bonyodalmaival együtt. Uj paragrafus-erdő szövédi bele a régibe s az egészben csak itt-ott uszik egy-két lényegbe vágó újítás. Azokról sem lehet azt mondani, hogy a hátralevő két évig nem lehetett volna reájuk várni, ha már a törvény, a maga végtelenül nehézkes, bonyodalmas és drága eljárási rendszerével megmaradt.

Látni lehet az egészen, hogy a reform csak nagyon kis részben készült a durva hibák kiküszöbölése végett, legnagyobbbrészt azonban a rideg hatalmi érdek vezette.

Aki átette magát az arabeszkyszerű komponált paragrafus-bonyodalmon, itéletét ebbe a kettőbe foglalhatja össze:

A reform politikai érdekekből készült. Különösen azért, hogy e rossz törvény erejét az új általános választásokon túl is, 12 évre biztosítsák s hogy a Curia helyett egy vegyes fórumot kapjanak.

Ahelyett, hogy e paragrafus-erdő unalmas és a laikusra érthetetlen tévetei közt kalauzsolnók az olvasót, kivesszük e tervezetből azokat az intézkedéseket, amelyek valóban újítást képviselnek.

(A tizenkét esztendő.)

Legnagyobb visszatértést ébreszt, még a koalíció őszinte töredékénél is, az igazságügyminiszternek az a terve, hogy az 1899. évi XV. törvény cikk reformált alakjában további tizenkét esztendőre nyerjen törvényes erőt.

Ez az új tizenkét esztendő, a tervezet 19. cikk értelmében, annak törvényerőre emelkedésétől számítódnék. Röviden: legalább is 1919-ig köttetnek le az országgyűlés biráskodási joga az új vegyes fórumnak.

Ez a terv annál nagyobb megütközést keltett, mivel kétségtelen, hogy a kormány programjába, bár kénytelenül felvett általános, községenkénti titkos választási rendszernek 2—3 éven belül életbe kellene lépnie s így a régi törvény ezen messze túlterjed. Vagy pedig az a lappangó gondolat van a háttérben, hogy ugy sem lesz abból az új választási rendszerből addig semmi.

Eredetileg is az volt a nézet, hogy az 1899. évi XV. törvény cikket, akármilyen hibás alkotás legyen is, az általános választási jog behozatala előtt, tehát legfőleg két évre nem érdemes, de nem is célszerű reformálni. Hiszen az új választási rendszer újabb reformot követel. Kész neveltség tehát mindjárt a reform után újra kezdeni a reformot. Mert azt mindenki elvágtnak tarthatja, hogy az új választási alapon létrejött képviselőház ezzel a törvénnyel békében maradjon.

Polónyi miniszter félhívtalosan ugyan azt mondatja, hogy az új törvény addig is jó lesz; de hogy nem lesz jó, abból is világos, hogy néhány reakciós intézkedése be fog nyulni az új alapon álló képviselőházba is, aminek a tendenciája több mint világos.

(Az új birói fórum.)

A javaslat 14. és következő szakaszai csakugyan meg akarják osztani a biráskodást (de nem a kezelést és a vizsgálat terheit) a Curia és a közgazgatási bíróság közt.

Az új bíróság tagjai: 2 tanácselnök, 8 rendes és 6 póttag. E birói személyzet felét a Curia, felét a közgazgatási bíróság választaná minden év január havában. A tagok fele évenként kilép, de újra megválasztható. Főrendházi tagot azonban nem szabad beválasztani. A jegyzőket felében a Curia, felében a közgazgatási bíróság elnökei küldik.

A bíróság az elnökön kívül két 4—4 tagból álló vegyes tanácsban határoz. A póttagok előadók gyanánt is működhetnek. Az ügykezelést a Curia végzi. Az előadókat sorshuzás jelöli ki. A bíróságnak külön pecsétje van ezzel a hosszú felirattal: »Magyar országgyűlési képviselőválasztások felett ítélő bíróság.« A bírák esküt is tesznek.

További újítás, — ami azonban a meglévő törvény keretében is megvalósítható lett volna, — hogy vitás elvi kérdések a bíróság összes tagjaiból alakított együttes ülésben döntenek el. Ez a judikatura egyöntetűsége végett eddig is szükséges volt, mivel a két tanács ítéltelése egymástól sok lényeges kérdésben eltért.

A vitás elvi kérdéseket az elnökök viszik a tanács elé s a hozott döntvény ugyanazon országgyűlés ideje alatt meg nem változtatható.

Mind ezeknek a rendelkezéseknek megvan az a jó tulajdonságuk, hogy a Curia nyomasztó munkatérhén alig változtatnak valamit, ellenben új birói elemet vegyitnek bele e fontos közjogi biráskodásba, mely elemnek — bármily tiszteletreméltó is — legnagyobbbrészt közgazgatási és nem birói multja van, tehát kiválasztásánál fogva csökkenti azt a garanciát, amelyet a Deák életében hozott 1874. évi törvény csakis a kir. Curiaiban vélt feltalálni.

Kiegészíti e rendelkezést a XVI. cikk, mely az egy-negyed telkesek adókérdését, valamint a központi választmány elleni főbbezéseknek kétségtelenül nagy tömegét a Curia helyett egészen a közgazgatási bíróság elé utalja s ezzel lényeges fórum-változást tesz. Ez a kérdés azonban nem tartozik szorosan ide s így mellékesen nem is oldható jól meg. Meg kellene fontolni, hogy a Curia helyett nem jobb volna-e a kir. táblákra ruházni és így decentralizálni ezt a súlyos munkatérhet.

(Félelem a munkásoktól.)

A reform-tervezet az érvénytelenségi okok bonyodalmas rendszerét, lényegtelen korrekciókkal, átveszi az 1899. XV. törvény cikkből. Itt-ott áttekinthetőbbé teszi, itt-ott érthetőbbé. Gyakorlati kérdés, hogy sikerült-e az abszolút és relatív érvénytelenségi okok közt eddig volt összefolyást megelőznie? Azzal, hogy a régi törvény kényes terminológiáját (»azon célból«) átvette, mindenesetre az óriási bizonyítások és tömeges tanuvalomások forrását is átvette. Itt lehetett volna igazán újat és jobbat alkotni, ha az komoly cél lett volna.

Az újítások közül azonban messze kéri a munkásoktól való félelem.

A tervezet 3. szakaszának 8. pontja ugyanis az igazgatási okok közt (amelyek eredetileg a büntető kódexből vettek át) betoldja ezt az abszolút érvénytelenségi okot:

»ha a képviselő (egyebekben kívül) tömeges munkamegszüntetésre igazgatt . . . vagy ily cselekményben részes.«

Hogy ezzel a munkásoktól való félelem a képviselőválasztási harcba fölötté meg van nehezítve, azt mindenki azonnal fölismerte.

De e pár szó hatása ennél is messzebb terjed. A Polónyi-reform t. i. (lásd a 12. évet) mindenesetre törvénynek van szánva az új választási rendszer alapján egybeülő első képviselőházra nézve. A gondoskodás tehát meg van téve, hogy a netán bejutó munkás-jelöltek perbefogására meg legyen a törvényes alap. A többi azután már a vád és a költség dolga.

Ha ebből a tervezetből komolyan törvényjavaslat lesz, — ami nem oly bizonyos — ez a pont lesz az, ahol nagy ütközeteket fognak vívni a koalíció demokratái az arisztokratikus szintű többséggel és Polónyival — ha addig még meglesz.

(Fuvardij. Etetes-ítatás.)

A reform-tervezet hozzányul az 1899. XV. törvény cikkből benmaradt és bőségesen kijátszott korrupt-paragrafusokhoz is. Igen, de hogyan?

A fuvardijak szentségéhez még közeledni sem mer. Ezek hatalmak, ahogyan vannak.

A »szükséges ellátás« intézményét csak annyiban meri érinteni, hogy a szavazni jött választókat fejenként csak két koronát meg nem haladó élelmi és »élvezeti« cikkben lehet aznap részesíteni. Hogy ez az értékcseles illuzórius és az egész reformgondolat nem ér semmit, minden gyakorlati ember előtt világos.

Ehelyett a választási zászlókat akarja limitálni. A jelölt a választóknak csak annyi zászlót adhat, hogy 50 választóra legfeljebb csak egy zászló juthat. Ha a községen vagy pusztán kevesebb van ötven választónál, azok is kaphatnak egyet. Ha pedig ötvennél több van, akkor kettőt is kaphatnak, ha nincsenek is százan.

Nem lehet elképzelni, hogy ez a rendelkezés többet használjon a politikai erkölcsöknek, mint amennyit a »választási ipar«-nak árt. Azonban, ha valakinek magának van zászlaja, persze azt kitűzheti.

A cigánybandák és rezes bandák szerencsére nincsenek limitálva.

Kiírta azonban a törvényből a reform a kilencedik szakaszt egészen. Ez ama híres szakasz, mely a szokásos vendéglátást és az ahhoz fogható lakomákat megengedte. Most ez egészen kimarad, tehát a választások alatt még egy pohár szilvórium is inficiálhatja a mandátumot.

* * *

Ezek a tervezetnek fölülő intézkedései. Kétségtelenül vannak benne helyes, kisebb technikai módosítások. Ilyen például, hogy a perközben mandátumáról lemondó képviselő ne zudithassa a költségeket ellenfele nyakába. A per további folyik. Ilyen továbbá az összeférhetetlennek kimondott képviselő kizárása a jelölésből és több kisebb rendelkezés.

Lehet az is, — bár első tekintetre nem szokik szembe — hogy a törvény fölötté komplikált technikája, ha egyszerűbb nem is lesz, de mint a javított gép, pontosabban fog funkcionálni (rövidebben semmiképp), nagyban és egészben azonban a reform a hátralevő rövid időre nemcsak felesleges, de reakciós jelleggel is bír, mivel új megszorításokat zúdít amag az új képviselőház nyakába, amelynek választási rendszere még alapvonásaiban sem ismeretes.

Ha a koalíció ezzel a javaslattal is védeni akarja a maga uralmát a bekövetkezendő parlamenti balesetek ellen: akkor erre csakugyan alkalmasnak látszik. S ha még néhány ilyen szabadság-reformot csinál: akkor jöhet az az új és általános választás bátran! El lehet banni azzal is.

A t. Házból.

— Lemorzsolják a költségvetést rövid 2 óra alatt. —

Dicséretes buzgóssággal és elismerést érdemlő önismerettel dolgozik a magyar képviselőház. A tisztelt honatyák szépen beregiszterezik, tizkor, hamar ledarálják az egész évi költségvetés általános vitáját és ebédre már azzal a jóleső tudattal sietnek, hogy:

— Elvégeztük egy hét munkáját két óra alatt.

Ez csak gyorsaság!

Már sok költségvetést tárgyaltak ebben az országban, még többet máshol, de még soha semmiféle ország, semmiféle időben ilyen rekordot el nem ért. A szakácsné, ha a napi költségvetést összeállítja, alighanem több gondal revideálja a háziasszony. Arról ne is essék szó, hogy egy család költségvetése mennyivel több gondot, fáradságot felülvizsgálatot

igényel. Pláne, ha az illető család tanítóé, vasúti vagy más tisztviselőé.

Különben — jobb így. Hiszen, hogy mindenre bólogatni fog a mamelukhad, ugyanis tudta mindenki. És ha az a választásunk van csupán, hogy beszéddel vagy beszéd nélkül szavazzon ez a parlament, habozás nélkül választjuk a kisebbik bajt . . .

A nagy hangtalanság magát a kormányt is meglepte, sőt még a képviselő urakat is. Egymásra néztek, amikor az elnök egyszerre csak kimondta:

— Több szónok nem jelentkezett, tehát a vitát bezárom.

Olyan furesának mondható ábrázatot vágtak erre a képviselők. Csak Wekerle Sándornak ragyogott az arca. Jól esett neki ez a határtalan bizalom.

A jelszó egyébként ki volt adva erre a nagy bizalomra. A harmadik szónok (nem érdemes neveket emlegetni) azzal kezdte a mondókáját, hogy:

— Kérem képviselőtársaimat, hogy ne húzzák el a vitát.

No, nem is húzták el.

Csak egyről esett sok szó. A tisztviselőik helyzetének javításáról. Hogy ezt már nem lehet tovább vinni. Egyre több teher esik az országra a tisztviselői fizetése révén. Most már meg kell állni, mert a sok nyugdíjazás is nyomja az államháztartást.

A nyugdíj. Hát ugyan mért szaporodott így föl a nyugdíj? Mert sok a sógor, a koma, a kortes, a barát, a családtag, akinek mindnek hivatal kellett és érvényesülés és örszemi fizetés. Persze nem kis hivatal kellett a sógoroknak, hanem nagy — és nem apró fizetés, hanem busás.

És ennek a családi kenguru-politikanak az árát a tanítókon akarják lespórolni.

Ez nevezetetik röviden: új rendszernek.

Összeült a delegáció. A királyi kézirat e hó 25-ére, a mai vasárnapra hívta össze a delegációkat. Az egyik félhivatalos jelentése szerint, a magyar delegátusok tegnap elértekezletre gyűltek egybe és itt dönt el az elnöki tisztség betöltésének kérdése is. Két név volt forgalomban. Az egyik verzió szerint gróf Teleky Arvédet, a másik szerint Baththyány Tivadart választották meg elnöknek.

Egy bécsi lap jelentése szerint, a delegáció ülészaka simán fog lefolyni, amiben annyival is inkább biznak, mert a katonai kérdés nem fog napirendre kerülni, hacsak interpelláció alijában nem, mely esetben az interpellációra Wekerle mi-

niszterelnök, vagy Schönauich hadügyminiszter fog válaszolni és pedig előreláthatólag a már ismeretes dolgokkal, minthogy az újonc-érszám emelésére szükség van, de ez a kérdés most nem aktuális, hanem csak akkor fog aktuálissá válni, amikor azzal a két parlament fog foglalkozni, ami csak az új Reichsrath egybehívása után történhetik meg. Ilyenformán bizonyos, hogy a katonai kérdés csak az 1907. tavaszi Bécsben ülésző újabb delegációs ülészakkban kerül napirendre.

Ebből a jelentésből kiderül, hogy a magyar delegátusok már megvannak puhitva. Nem fognak akadékoskodni, mert a létszámcímélés még nem aktuális. De hamarosan aktuális lesz. Már a tavaszon újabb delegációt kívánnak össze és itt el kell döntnie a kérdésnek. A tavaszig tehát sikerült elhalasztani a válságot. Hanem ez már végső terminus, itt el kell nyelni a keserű pilulát, amint a paktum parancsolja.

Bécsből jelentik: A király vasárnap délután fogadja Budapestben a delegációk tagjait. Az osztrák delegáció költségvetési albizottsága azonnal meg fog alakulni, hogy báró Aerenthal elmondhassa külföldi expozéját, amely felett nyomban meg fogja kezdeni a vitát a magyar delegáció, míg az osztrák delegáció december 3-ig elnapolja ülését.

Se vád alá helyezés, se megbélyegzés. Vád alá akarták helyezni a törvénytelen kormányt, de előáll a törvényes kormány azzal, hogy a király megtiltotta a *vád alá helyezést*. No jó, ha ezt tiltja a király, *hát csak bélyegezzük meg* a törvénytelen kormányt. És elfogadták a Visontai határozati javaslatát. Huszonnégy óra múltán pedig, a jól elvégzett dolog után, ismét együtt ültek és értesülvén, hogy a király ezt a határozatot sem engedi meg, más határozatot csináltak. Bánják is, hogy a kimondott határozat, a leadott voks befejezett akció, melyen változtatni nem lehet. A király parancsol, a kormány szalad, a bizottság értesül és a parlament kiszolgál. Budáról, ahol most a király van, jön a hadparancs, akár Chlopyóbi, s az urak, akik forradalomba akartak vinni az országot a nemzeti és királyi akarat szembekerülése alkalmával azzal, hogy a nemzeti akaratnak kell érvényesülnie, most jobbra-balra pofoztatják a nemzeti akaratot, nem is a királyi hatalommal, hanem a saját kezükkel.

És Polónyi ur, aki tegnap még a politikai és jogi felelősségrevonás között disztíngált, ma történelmi buvárlatokkal bizonyítja, hogy a király emberét csak akkor lehet felelősségre vonni, ha a király hatalma is meg van törve. Mivel pedig jelen esetben a királynak megmaradt a hatalma, az embereit sem szabad bántani. Polónyi, a történész egészen méltó Polónyihoz, a jogászhoz. A miniszteri felelősség tehát azt jelenti, hogy csak az a miniszter felelős, akinek a királyt levertük. Szép kis elv. Ez a Polónyi módszer: azért, hogy egy pört megnyerjen, képes eladni a királyt is. Gondolván magában, hogy mikor majd arra kerül a sor, még mindig ráér előbb eladni az urient.

Füstbent fuzió. A héten híre szállott, hogy a koalíció 67-es és 48-as pártjai közelebb egybeolvadnak. Andrassy Gyula gróf lapja interjút közöl a fuzióról. Nem mondja meg, hogy kinek a felfogását és szavait közli, csak azt hangsúlyozza, hogy sorabban az alkotmánypártnak egy minden tekintetben irányadó politikai egyénisége nyilatkozik. Aligha csalódunk, ha feltezzük,

aki már harminc év óta húzta ugyanazt a fizetést.

Pedig ezalatt a három évtized alatt ugyancsak rászorult volna egy kevés fizetésemelésre, mert Kardos urat és nejét kilenc élő gyermekkel áldotta meg a gondviselés. De ők azért büszkéek voltak mind a kilencre.

A két nagy lány most is a konyhában foglalatroskodott. A hat középsőt lefektették, a legkisebbet pedig, a család csodagyermekét s aki mindenáron le akart feküdni, a világrét sem engedték az ágyba, Neki ma táncolni kellett. A főnök urnak.

A kis leány azonban sirt, hogy ő bizony álmos, le akar fektüdni . . .

Megverték. Neki ma okvetlen táncolni és énekelni kell. A főnök ur még nem látta.

Kardos ur arról is gondoskodott, hogy válogatott közönsége legyen az ezüstkodalmán. Csak a jobb külsejű rokonait és ismerőseit hívta meg. A szegényeket nem. Azt mondta: „nem akarom, hogy a főnököm szegénységet érezzen . . .”

A meghívottak közül elsőnek érkezett a szabónő rokonuk, a férjével. Az elhízott asszony rendkívül elegáns volt; csipőben a lehetetlenségig összefűtve. Majd szétrobbant a fűző. Hatalmas fülbevalók, hosszú aranylánc, temérdek ékszer. Mindezeket a főnök ur kedvéért kölcsönözte ki.

A meghívottak közt volt többek közt egy elegáns menyasszonyi kelegye-utazó, aki folyton vicceket mesélt és Kardosné unokaöccse, egy éhes jogász.

Lassankint elhelyezkedtek az asztal körül a vendégek.

Az asztalfőt üresen hagyták. Ott ül majd a főnök ur. Jobbról és balról a pedig a jubiláló és neje.

hogy ez a minden tekintetben irányadó tényező maga *Szell* Kálmán, az alkotmánypárt elnöke. A szóban forgó nyilatkozat pedig ez:

— Az alkotmánypárt nem foglalkozhatik azzal a gondolattal, hogy az igen nagy numerikus többségben levő függetlenségi párt beolvadjon, viszont az alkotmánypárt sem adhatja fel azt a politikai elvet, melyre lételet és hivatását alapította. Az elveinek ezen diszparitása mellett, fuzióról nem beszélhetünk, de hiszen erről is is beszél itt senki sem, kivéve egyes sajtóorgánumokat, melyek sietnek kikoszorozni az alkotmánypártnak imputált fuziótervet, noha ennek az imputációnak sem alapja, sem aktuálitása nincs. Nagy Ferencnek, a párt másodelnökének beszédét félremagyarázták, a fuzió felkínálását olvasván ki abból a beszédből, mely semmiféle fuziótervet ki nem pattantott és fel nem kínál, hanem az egyetértés, az akaratban való egység gondolatát hangoztatta, igen tapintatosan, korrekten és meggyanúsíthatatlan intencióval. Mi teljes lojalitással, a velünk szövetségelt pártok elveinek szempontjával, törekvéseik tisztelésével álljuk helyünket, miként bizton remélem, állani fogják az összes szövetségelt pártok a vállalt feladatok becsületes végrehajtásában. Ez az, amit egymástól bizalommal elvárunk és ennyi az, amit a fuzió kérdéséről mondhatok.

Kereskedelmi iskolát Bajának.

Baja, november 24.

Régi baja a magyar nemzetnek s különösen a mi szűkebb hazánk — szép városunknak — a párt harc, a klikkrendszer, a legjobb erők szétforgácsolása, a rideg közöny, mely mindenkor tapasztalható, ha valami nem közvetlenül az egyéni érdek körébe vág, a nehézkesség, midőn valami közhasznú intézményt, vagy vállalatot létesíteni kellene. A párttusa, a meghasonlás okozta a mohácsi vést s az ország, úgy egyes vidékeinek a legérzékenyebb sebeit. Ez átokként nehezedik egyeseknek a haladás iránti legőszintébb törekvéseire s a legelőretalább eszméket csiráikban elfojtja. Csak a nemtörődés és pártvillongás akasztja meg a civilizációt, ipart és kereskedést. Nem egy szép eszmét vetettek már fel, mely köztetszésre talált; de kellő támogatás hiánya és a vezérszerepre hivatott egyéniségek skepticizmusa vagy közömbössége folytán, halva született.

Nemrég *Nadas* Sándor ny. tanár felszínre hozta a kereskedelmi iskola létesítésének szükségét, mint a kereskedelem fejlesztésének s a tudományos pálya tulzsfuoltsága elhárításának egyik leghatásosabb tényezőjét. Ezen eszme eljötté vétkes mulasztás képezne, melynek szomoró következményei volnának. Akik ezen város sorsát őszintén szívükön viselik és át vannak hatva azon tudattól, hogy városunk vagyoni jóléte és fölvirágoztatása érdekében okvetlen minden tőlünk telhetőt tenni kell, bizonyára belátják, hogy a kereskedelmi iskola nem agyém, nem pillanatnyi szeszély szüleménye, hanem nagy horderejű, megvalósítandó eszme, életbevágó szükséglet s ha ezen tudattól Baja város polgárai átválnának hatva, ha a vezérszerepre hivatott személyek az eszmét erélyesen felkarolnák, ha minden mervadó tényező e tekintetben akaratát nyilvánítaná,

Kardosné és a mellette ülő varrónő halkan arról beszélgettek, hogy az asztalon levő edények közül mennyi a kikölcsozött holmi, majd a rossz cselédviszonyokról kezdtek tárgyalni.

Kardos ur a főnökéről beszélt:

— Nem hiszem — mondta lassan — hogy van meg egy olyan jó, áldott ember, mint az én főnököm, a Brust ur. De azt is bajosan hiszem, hogy van kedveltebb embere, mint én. Akit jobban szeret, mint engem . . . Ugy bizik bennem, mint a tulajdon fiában. És milyen barátságos. Ma is küldött két üveg pezsgőt. És megígérte, hogy okvetlen eljön. Ez nem csekélység.

— Nagyon finom ember! — mondogatták a rokonok.

— Igazán, milyen szép tőle, hogy eljön . . .

— Bizony már jöhetne is . . . mert már éhes vagyok — jegyezte meg a varrónő

Csengettek kívülről.

Egyszerre hárman is kirohantak.

— Nem a főnök ur . . . Az Idáék jöttek — jelentette az érkezőket a legidősebb leány — és képzeld mama, nem elég, hogy ők ketten eljöttek, hanem ráadásul még három kölköt is elhoztak magukkal zabálni.

— Persze: Jól kihizlálni őket — tette hozzá a mama és azután a legbarátságosabb arccal fogadta az érkezőket. Különösen hangsúlyozta, hogy jól tette, hogy a gyerekeket is elhozták. Van elég enni való . . .

A rosszájú varrónő odasugta a férjének:

— Mit szólsz, az Idáék most jönnek, ilyen-későn. Biztosan úgy számítottak, hogy a főnök ur már itt van. Azt hiszik, hogy ilyen későn jönni előkelő dolog.

TÁRCA.

Ezüst-lakodalom.

— A »Bajai Hirlap« tárcája. —

Írta: Magyar Arthur.

— Feküdjetek le gyerekek . . . Ne mondjam még egyszer — kiáltott Kardos Gáspár, a Brust Mór cég ügynöke, mialatt felöltötte fényes, pecsétes szalonkabátját.

A gyerekek — vagy hatan — élénken tiltakoztak:

— Csak nem fekszünk le ilyen korán?

— És éppen a papa ezüst-lakodalmán . . .

— Mi ugyan nem fekszünk le a tyukokkal.

De Kardos ur hajthatatlan maradt. Megígérte a gyerekeknek, ami az ételből megmarad, azt mind ők eszik meg reggel. De azt csak belátják, hogy nem ülhetnek a főnök ural egy asztal mellett. Mert a főnök ur megígérte, hogy eljön . . .

A gyerekek végre is elismerték, hogy apjuknak igaza van. Szép sorjában lefeküdtek. Öten egy ágyba. Ketten a fejnél, kettő a lábánál, egy pedig az ágy mellé rakott székeken. A hatodik a diványfőlkba.

Nem győzték eleget hangsúlyozni:

— Sokat hagyjanak ám mindenkől . . .

— Ne egyenek meg mindent . . .

Kardos ur mindent megígért, mert kitűnő napja volt. Hogyne: a főnöke eljő az ezüst-lakodalmára. De meg is érdemli; hisz harminc évét szolgálja már a céget és még soha, a legkisebb panasz se merült fel ellene. Szorgalmas, becsületes helyi ügynök volt,

hogy legyen, nem szenved kétséget, hogy az iskola, különösen a jelenlegi kormányok a magyar kereskedelem és ipar fejlesztésére irányuló tevékenység mellett, létesülne is. Addig üssük a vasat míg meleg! Ne hagyjuk kihűlni a lelkesedés tüzeit! Tartanak e tárgyban a város atyái beható, sürgős tanácskozást s terjeszték annak eredményét a nagyközönség és a kormány elé.

Mily előnyt biztosítana ez iskola felállítására városunknak s közvetve az egész vidéknek, mely feléledést idézne elő az ipar, kereskedelem és egyéb társadalmi foglalkozásokban, mely mértékben csöktené a tudományos és hivatalnoki pályára önző fiatal generációból fejlődő proletárokat, melyek gyakran a tudományos és hivatalnoki pályára sodortak, mert más pályára nem mehetnek, mely jótékony és áldásos átalakulásokat vonna ily iskola maga után minden téren, ha abból kiválóan képzett, intelligens kereskedők kerülnek ki, mely különböző vállalatok létesítésére vezetne az idővel, midőn az iskolával gyakorlati műhelyek is párhuzamban létesülnek, könnyen felismerhetjük, ha az intézmény természetét, fejlődését vizsgáljuk.

A kérdés ezek után csak az, mily módon létesíthető nálunk kereskedelmi iskola és mily eszközökkel tartható az önn?

Nézetem szerint az iskola felállítására, mint az anyagi eszközök előteremtése érdekében, három tényezőnek körülvé kellene járni. Az első tényező a terv megismertetése, kifejtése, propagálása tárgyában a bajai kereskedők testülete, melynek átiratot kellene a város képviselőtestületéhez, a főispán és kormányhoz intézni. A másik tényező a város közönség és azok élén meg kellene ragadnia a zászlót derék főispánunknak, ki a közérdeket eszmék felkarolását, a város jólétének előmozdítását ünneplés alkalmakkor lelkesen ígérte s már számtalanszor fényes tanujelét adta készségének, őszinten lokalpatriotizmusának. Melléjük csakhamar csoportosulnának a többi befolyásos egyéniségek, a közügyek buzgó bajnokai, polgármesterünk, buzgó főjegyzőnk és a befolyásos és a város sorsa iránt melegen érdeklődő összes honoráciorok. A harmadik tényező a hazai ipart támogató kormány, mely remélhetőleg nem fog elzárkózni a szükséges támogatás és subvenció megadásától, ha előtte ad oculos demonstrálják, hogy Baján, ahol az ipar és kereskedelem pang, majdnem nélkülözhetetlen érdek fűződik ahhoz, hogy e városban minél előbb kereskedelmi és ipariskolát állítsanak föl, a többi pályánkat mutatók tulprodukción elhárítása és hazai iparvállalatok szaporítása végett.

Ily céltudatos és egyöntetű eljárás mellett, az ige csakhamar teteszt fog ölteni és a késői nemzedékek áldani fogják az eszme keresztültvitelében tevékeny volt összes tényezőket.

Az intézet fenntartására szolgáló anyagi eszközök részben a város közönségétől, részben a növekedésektől, részben a kormánytól teremthetők elő.

Kérve kérjük tehát a vezérszereplésre hivatott város atyákat, tegyék az eszmét magukéval! Vegyünk példát más városból, ahol bennünket példás összetartás, a közérdeket eszmék gyors felkarolása és támogatása által minden téren fölülmulnak. Hassanak oda, hogy az iskola létesülése minél előbb megvalósuljon. Csakis a vezérszemélyiségek akarata és tetterejétől függ az eredmény, mely az erélyes kezdeményezés után el nem maradhat.

Vajha ezen felhívás ne hangzanék el nyomtalanul, s belátnák a mérvadó körök, hogy városunkban gyökeres reformok keresztültvitelére, nél-

külözhetetlen intézmények létesítésére szilárd elhatározás, tetterő és összhangzatos, céltudatos közreműködés okvetlen szükséges. Meg kell menteni e szép város tulterhelt lakóit a vásáros ipar, kereskedelem s forgalom emelése által minden rendelkezésünkre álló eszközök felhasználásával, hogy mondhatjuk nagy Széchenyinkkel hasonló egyetemben »Baja nem volt, hanem lesz.« Itt az idő, hogy főispánunk polgári erényei díszes babérkoszorujába új levelet övezzen s nevét örök időkre a halhatatlanság könyvébe vésse. Nagy adóterhek nehezednek a polgárok vállaira. Szükséges, hogy adófizető képességük hasznos intézmények által fenntartassék és fejlesztessék.

Sirius.

H I R E K.

— **A Nemzeti Szalon képképző kiállítása.** A Nemzeti Szalon választásos kulturmissziót teljesít a vidéki városokban azáltal, hogy neves festők műveiből kiállítást rendez. A közelmúltban városunkban járt Déry Béla festőművész, a Nemzeti Szalon titkára s érintkezésbe lépett Eber Sándorral, a helybeli tanítóképző-intézet rajztanárával, ki elvállalta a kiállítás előkészítését. Scherer Sándor igazgató pedig a tanítóképző-intézet rajz- és zeneteremtő bocsátotta a kiállítás rendelkezésére. A kiállításra körülbelül száz festőművész közel 250 képet jelentett be. Hogy városunk közönségében megvan a kellő műérzés és érdeklődés a szépművészetek iránt, bizonyítja az a tény, hogy csakhamar megalakult egy százas hölgybizottság, melynek elnöke dr. Hegedűs Aladár, alelnöke dr. Köller Imréné, titkára Eber Sándor, jegyzője Magyarász Ferenc. E nagybizottság magára vállalta azt a feladatot, hogy a kiállítás iránti érdeklődést mind szélesebb mederben terjeszti, s a kiállítás tartama alatt a kiállítás helyiségében felügyelet tart. A megnyitás napján hangversenyyel egybekötött táncmulatság lesz, melynek rendezésére Müller Józsefné és Szász Ottóné urasszonyok elnökléte alatt külön leánybizottság alakult a következő hölgyekből: Alföldi Ilona, Báldy Ilona, Boróczy Gizella, Ertl Paula, Hegedűs Jolán, Kollár Ilonka, Mihályffy Ilonka, Peske Irma, Schlesinger Ilonka, Vojnits Mariska, Weidinger Irén. E bizottság szívesen felveszi kebelébe a később jelentkező hölgyeket is, kik nem voltak jelen a százas bizottság nov. 20-iki gyűlésén, de a leánybizottság elnökének tudtul adják, hogy a vigalmi bizottság tagjai óhajtanak lenni. A hangverseny műsorát később fogják közölni, annyit azonban előzetesen is jelenthetünk, hogy egy országos hírű író felolvasást fog tartani. A kiállítás folyó évi dec. hó 16 - 26-ig fog tartani.

— **A bajai I. Nőgyelet farsangi mulatsága.** Az I. Nőgyelet előrelátó elnöksége és választmánya idejében hozzálatott rendes évi mulatságának előkészítéséhez. Választmányi ülésén s utána rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy jövő évi január hó 12-én, farsang első szombatjának estjén, a Nemzeti Szálló helyiségében táncmulatságot rendez. A mulatságot egy humoros, képviselőválasztás fogja tarkítani és érdekessé tenni; szavazhat mindenki a megjelent leányok valamelyikére s aki a legtöbb szavazatot nyeri, annak nyújtják át a mandátumot. A közgyűlésen megjelent leánytagok tesszel fogadták ezen eszmét, mely kezd szélesebb körökben érdeklődést kelteni.

Megint csöngetés.

Egész felfordulás támadt. Minden ép ember az előszoba ajtajához rohant . . .

Megint nem a főnök jött.

Tévedésből csengetett be valaki.

Ismét a varrónó volt, aki elsőnek megszólt:

— No én akár le is vethetem a fűzőt . . .

Ugy se jön már a főnököt, Gáspár . . .

Az apró gyerekek is éhesek voltak:

— Gáspár bácsi, mikor együnk már? . . .

— Gáspár bácsi, én már borzasztó éhes vagyok . . .

Éjfél lett: a főnök ur még mindig nem jött.

A jogász künn a konyhán már telelte magát. Csak úgy ragyogott az arca, meg a szeme, mikor visszajött a konyhából.

A kis táncoló művésznő már régen horkolt a pamlogon.

A varrónó levette a fűzőt és kijelentette, hogy vagy egyenek, vagy feküdjenek le . . . de reggelig nem várhatják a főnököt.

A hangulat általában kedélyes volt. Mindenki vig volt, szellemeskedett, különösen az utazó volt elemében — csak a jubiláns, a Kardos ur volt csöndes.

Az arcát, de különösen a homlokát mély ráncok lepték be.

Sokáig maga elé bámult; végre nagy nehezen hozzáfogott az evéshez.

Alig hallhatóan mormogta a fogai közt:

— Tudtam hogy nem jön el . . .

— **Jubiláló bajai egyesület.** A Bajai Kereskedő Ifjak Egylete az elmúlt vasárnap ülte meg fennállásának negyedszázados jubileumát házfőlatóvá ünneppélylyel kapcsolatosan. 25 esztendő agilis munkájának szép eredményét jelenti ez a házfőlatóvá, a mindenkor vezetőség buzgó működésének áldásos gyümölcését, mely díszes és kellemes otthont teremtett a bajai kereskedelmi fiataloknak. Ebben az új, immár végleges otthonban ment végbe a házfőlatóvá és jubiláris ünneppély vasárnap d. e. 11 órákor, a következő programmal: Bevezetésül az egyesület kebeléből alakult dalárda énekelt a Himnuszot. Ezután szölvásra emelkedett az egyesület díszelnöke: Reich Vilmos és megnyitotta az ünnepi közgyűlést, majd Schön Ödön elnök mondotta el ünnepi beszédét, amelynek során visszapiantott az elmúlt 25 évre és tartalmas beszédében méltatta az egyesület hivatását. Ezután a dalárda elénekelt a Szózat-ot és ezzel a délelőtti ünnepség véget ért. Délben a Nemzeti Szállóban bankett volt, amelyen az ünnepi beszédet ifj. Wagner Antal helybeli könyvkereskedő, alelnök mondotta. Utána felkösztönt mondottak Scheibner Gyula, az egyesület első elnöke, dr. Kelemen József alelnök, Erdélyi Gyula városi főjegyző, dr. Monostori Gyula ügyvéd, Somogyi Emil a Magyar Védő Egylet elnöke, Csátrány Imre az ipartestület elnöke, dr. Rajk Aladár orsz. képviselő, dr. Lemberger Armin ügyvéd, az egyesület volt elnöke, Schön Ödön egyesületi elnök és Klein Emil, az egyesület pénztárnoka.

— **Bajai regatta-egylet.** Egy helybeli regatta-egylet megalakítása érdekében, tegnap szombaton délután látogatott értekezlet volt a Preymayer-vendéglőben. A regatta-egylet, hír szerint, közelebb megalakul.

— **Harminchetedik évtársulat.** A »Bajai Kölcsonös Segélyező Egylet«, mely különösen a szegényebb néposztály körében, a takarékoság elvének meghonosítása által, valóságos hivatást tölt be, ezuttal egy új, a harminchetedik évtársulatot alakítja, melyre nézve az előjegyzések f. évi december hó 1-én veszik kezdetüket az egylet hivatalos helyiségében. Alapítási íj fejében minden részlet után 4 korona, hcti befizetés fejében pedig 1 korona fizetendő.

— **Bajai képeslevelezőlap-küldők, vigyázatok!** Hivatalos pécsettelt ellátva kaptuk az alábbi kis értesítést a postahivataltól, tehát komolyan kell azt venni. »Utóbbi időben mind sürűbben fordul elő, hogy postautalványok és postai értékjegyek kicsinyített utántzatait ábrázoló képeslevelezőlapok kerülnek feladásra. Figyelmeztetem a közönséget saját érdekében, hogy ily képeslevelezőlapokat ne adjanak postára, mert azok a »Postai Tarifák« és Postautleti szabályzat 1. rész, 1. szakasz 3. §-ának 17. pontja értelmében, a postai szállítástól ki vannak zárva; az ily képeslevelezőlapokat tehát a posta (és táv.) hivatalok a feladónak vissza fogják adni, ha pedig a feladót nem lehet megállapítani, azokat ezen posta-távirda igazgatóságához fogják felterjesztetni, hol a képeslevelezőlapok a feladók esetleges felszólításra három hónapig megőriztetnek, mely idő leteltével azokat bizottságilag megfogják semmisíteni. Egyszermid figyelmeztetem az ily képeslevelezőlapok árusítóit is, hogy azok árusításával hagyjanak föl, mert az az 1897. évi XXXVII. cikk 2. §-ába ütközik, mely szerint az, aki forgalomban lévő postatárgyakat nem bérmentesítési célokra utanoz, valamint az is, aki az ily minőségű tárgyakat nem bérmentesítési célokra forgalomba hozza, kihágást követ el, 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. — Temesvár, 1906. november 8-án. Rélay s. k. m. kir. posta-táv. tanácsos. — A magunk részéről, mert a törvény szankciójával fenyeget a fenti értesítés, figyelmebe ajánljuk mindenkinek, akit illet, de megérteni ennek az ártatlan mulatságnak a korlátozását nem tudjuk.

— **A bajai szanatorium egyesület nyilvános közönsége.** Fölkérték az alábbi sorok közlésére: Hegedűs József tanár ur, a bajai állami kertmunkás iskola vezetője, már ismételen, így a múlt hóban rendezett jótékonycélu szini díszelőadás alkalmával is, lekötözött szívességgel és előzékenységgel támogatta Egyesületünk érdekeit, legutóbb pedig önként fölajánlotta a vezetése alatt álló telepen termelt Crysantemum virágból f. hó 18-án Egyesületünk javára egy kiállítás rendezését, mely az ő szakszerű vezetése mellett, személyzete egy tanítványai szorgos közreműködésével oly szépen sikerült, hogy bizonyára élvezetet nyújtott mindazoknak, akik azt megtekintették, Egyesületünknek pedig 91 koronát jövedelmezett és így csak kötelességet teljesítettünk, midőn neki ezen emberbaráti nemes cselekedeteiért hálás köszönetünket nyilváníttuk. A József kir. Hercul Szanatorium Egyesület bajai bizottsága nevében: dr. Köller Imréné elnök, Szász János titkár.

— **Bajai ujoncok összeírása.** Az 1907. évi ujoncállításra felhívandó, az 1884-85-86-ik évben született hadkötelesek összeírása a katonajogszólály által f. hó 1-ével foganatba vétetett. A jelzett évf. bel mindenik hadköteles akár bajai, akár vidéki illetőségű, e hó végéig tartozik a katonajogszólály által az összeírás lajstromban való felvétel végett személyesen vagy írásban jelentkezni. Az a hadköteles, ki azt elmulasztja anélkül, hogy legyőzhetően akadályok hátráltatták volna a jelentkezésben, a védőörvény 35. § értelmében 200 kor-ig terjedhető pénzbüntetés büntetendő. Iparkodjék tehát minden érdekeltek jelentkezni.

Elhelyezkedtek nagy lármával az ujonnan érkezett vendégek is.

És vártak újból.

Jó ideig vártak már, amikor a varrónó megkockázta a következő kijelentést:

— Talán nem is jön a főnök ur és mi hiába várunk rá . . .

Kardos ur volt persze az első, aki rátámadt:

— No hát akkor te nem ismered az én főnökömet. Én harminc éve szolgálom; harminc nehéz éve vagyok az üzletében, »happolom« neki az utcáról a kuntsaftokat . . . Én mondom: egész biztos, hogy eljön . . .

Ujból csengettek.

Az igazgatóság a tetőpontra hágit.

Maga a háziasszony sietett ajtót nyitni, a vendégek pedig sápadozva, kíváncsian várták, hogy ki az . . .

— A vicházemester csengetett. A szeméért jött — mondta Kardosné és kedvetlenül ült vissza helyére.

— Nem tesz semmit, — mondta Kardos ur — azért még is eljön a főnök ur, mert megígérte . . .

Mindenki igazat adott neki és szépen türelmesen vártak tovább.

Már tíz óra is elmúlt és a főnök ur még mindig nem jött.

A legtürelmetlenebb volt az éhes jogász, aki a nyelvét harapta kinjában. Nem ebédelt a lakoma kedvéért az nap. És most majd meghalt az éhségtől. Nem is állotta ki tovább a szenvedést. Kiment a konyhába — egy kicsit körülnézni . . .

— **A bajai katonai gyakorlótér.** A szent-istváni uton levő katonai gyakorlótér — tudvaleg — a baja-bátaszéki vasút céljaira kisajátították és most, minthogy már itt gyakorlatot nem tarthatnak — rendeleti uton fel is hivaták a honvédpáncsoknokságot, hogy ott gyakorlatot ne tartson — nincsen a huszárságnak gyakorlótere. A tanács a közgyűlésnek azt ajánlotta, hogy a vonatkert mellett, a vásártéren adjon a város helyet. A közgyűlés azonban Tury Mátvás indítványára ezen javaslatot elvetette és utasította a tanácsot újabb javaslatra. Ez okból vasárnap délelőtt ülést tartott a katonai vegyes bizottság, amelyen a tanács a Bezerédy-uton elvonuló új utvonallal mellett javasolta a gyakorlótér létesítést. Ezen javaslat elvetése mellett, a bizottság úgy határozott, hogy a közgyűlésnek ajánlani fogja, hogy a gyakorlótér céljaira a vásártérnek a vonaton túleső részén adassék hely. Ezen határozatot oly megjegyzéssel hozta a bizottság, hogy van bár a városban másutt is megfelelő hely, de a honvédség kivánságának azért tesz eleget, mert azok a helyek egy kissé távol esnek a beszállásolási körtől.

— **Eljegyzés.** Vujkovits Gyula városi végrehajtó jegyvet váltott özv. Gaál Mihályné Jávora Ilona urnóval Budapestre.

— **Morzsa egy zsurról.** Bármennyire hihetetlen: Még mindig vannak zsurok. Azaz helyesebben: már vannak zsurok, sőt az előszonon dacára, az első zenével egybekötött sandwich-pusztítás is végbement már.

A zsuron egy jobbnevű hegedűművészen kívül egy uri kisasszonyka is produkálta magát, mint zongoraművésznő.

Egy Beethoven-szónátát adott elő, azonban egy kis önkényes változtatással, miután az első allegro-tétel után rögtön áttért a scherzóra. A zsurtársaságban persze ezt senki sem vette észre, de észrevelte a »jobbnevű« hegedűvirtuóz, aki a zongorázó kisasszony mellett állott és udvariasan forgatta a kotta lapjait.

— **Miért hagyta el, kisasszony, az adagiot?** — kérdezte.

— Mire a kisasszony büszkén és méltóság-teljesen felelt:

— Azt sohasem játszom... Az nekem — nagyon könnyű!

— **Ezüst lakodalom.** Szép, családias ünnepet ült vasárnap a bajai izz. hitközség főkéntora és neje. Szorosan családi körben ünnepelte meg a házaspár házasságának huszonötödik évfordulóját. Berger Salamont és nejét ez alkalomból számosan üdvözölték.

— **Kedvezmény a tartalékosoknak.** Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter elrendelte, hogy azoknak a tartalékosoknak, akik a jövő évi fegyvergyakorlatot két részben akarják leszolgálni, ezt a kivánságukat teljesítsék, ha ez iránt az illetékes hatóságoknál kérvényt adtak be. Erről Baja várost is értesítették.

— **A vagonhiány megszüntetése.** Nemcsak Baján, de az Alföld összes városaiban érzik az ipar és kereskedelem a vagonhiány okozta károkat. A kamarák táviratilag fordultak a kereskedelemügyi miniszterhez az abszurd veszedelmes állapotok megszüntetéséért, látható eredménye azonban ezeknek a sürgönyöknek eddig nem tapasztalható. A debreceni kereskedelmi és iparkamara most együttes mozgalomra hívja az ország összes társtestületét a vagonhiány megszüntetésére. A terjedelmes köriratot megküldték a szegedi kereskedelmi és iparkamarához is.

— **Közismert tény, hogy a dadogók, főleg ha igazgatnak, nem képesek egy szót sem kiejteni.** Ilyenkor legegyszerűbben olyformán segít magán az ember, ha a dadogót felszólítja, hogy énekelve mondja el amit mondani akar. Tragikomikus hasonló eset történt a minap egyik tiszaparti községben. Az ottani gyógyszerész Eszter nevű 7 éves lánykájára anyja engedelmével felment a padlásra a ruhát felagató cseléddel. Egyszerre beront a 9 éves Pistika s eléműlt arccal mondaná, ha tudná, mert dadogó hogy: Le... le... le... e... e... e... sett a... a... a... Esz... esz... esz... esz... Jézus, Mária! kiált az anyja, abban az ijedelemben, hogy Eszterke leesett a padlásról. Rohan az udvarra, de nem látja Eszterkét, visszazalad a szobába s kérdi Pistikát: hová esett, hová, hol van. De Pistika csak hebeg, míg végre rászól az anyja: Énekelj, amit mondani akarsz, és Pistika vígan éneklél »uram, uram, bíró uram, kendet arra kérem« dallamára: Leesett az Eszterházy cognac az álványról!...

— **A színésznő esküje.** A napokban tárgyalta egyik járásbíró egy színésznőnek kerestetét a szinigazgatója ellen. A bizonyítás során a felperes színésznőnek meg kellett esküdnie. A bíró ennél az aktusnál szokás szerint felszólította a színésznőt:

— Tegye szívére a kezét és mondja utánam az esküment:

A színésznő kigombolta a téli kabátját, kigombolta a blúzát s kezével a blúz alatt kereste az eskühoz szükséges helyet. A bíró nem tudta, hogy nem-e továbbgombolkozással készül a felperes s miután nem volt tisztában, hogy hol végződik az eskühoz, közbeszólt:

— Kérem esküdjék s ne vetkőzzék le!

— **A zombor-apatin—szontal vasut engedélyezési tárgyalását** f. é. dec. hó 16-án tartják meg a kereskedelemügyi miniszteriumban.

— **Deák Ferenc-ünnep** megyénkben. Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága a vármegyeház díszterme számára megfestette Deák Ferenc arcképét, melynek ünnepies leleplezése december második felében lesz. Az ünnepi beszédet Széchenyi Emil gróf vajszkai nagybirtokos, Somogy-megye volt főispánja mondja.

Nyilttér.)*

Számtalanszor bevált

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
Természetes égvényes
SÁVANYUVÍZ

A dugó égetése

húgyhomoknál és
hólyaghurutnál,
mint a húgysavat
megkötő szer.

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KARCOLAT.

Az osztrák delegáció Budapesten.

NEMRÉGEN FÉNYNYEL, DIADALLAL
BEVONULTAK A KURUCOK —
S MI SZÉPEN ELTEMETTÜK ÖKET,
FÖLÖTTÜK ÖSI SZÉL SUSOG.

A KURUCOKAT ELTEMETTÜK
S MOST JÖN A LABANC NÁCIO,
OH, BEVONUL PESTRE VITÉZÜL
AZ OSZTRÁK DELEGÁCIO...

JÖN, JÖN A NÉMET, VIGAN, GÖGDEL,
NEM ÉRI ITT SZÉGYEN, HALÁL —
TISZTÁBAN VAN GYŐZEDELMEVEL:
ITT KURUCOT MÁR NEM TALÁLI!...

Bajai cselédmizériák.

— Elpanaszolta: egy asszonyka. —

A tegnapi hetipiacon cselédet akartam fogadni. Akadt is egy ajánlkozó, aki azonban mindjárt előrebocsátotta:

— Hanem azt meg kell jegyezmem, hogy piszkos munkát nem végzek.

— Hm! És mit nevez piszkos munkának?

— Például a cipő-subickolás piszkos munka. A mosás szintén piszkos munka. A tűzhely-pucolás szintén. A padló-fényezés szintén.

— Érdekes! És mit nevez maga tiszta munkának?

— Például a vendégeket fogadni és bejelenteni, tiszta munka. A gyermekkel sétálni menni a vonatkerthe, szintén tiszta munka.

— Nagyszerű és a vonatkertheben megismerkedni egy huszár-szakaszvezetővel...

— Szintén tiszta munka. Most már mi is szervezkedünk és elhatároztuk, hogy nem végzünk többé piszkos munkát!

— Hát aztán a piszkos munkát kik végézzék?

— Hja, az már nem a mi gondunk! Végezzék el a nacsáságok.

Nohát ez az, ami engem a legsötétebb aggodalommal tölt el a jövő iránt. Tessék csak gondolkozni egy kicsit, hogy mi lesz ennek a vége.

Az összes piszkos munkákat a feleség fogja végezni és az összes tiszta munkákat a szobalány. Ennélfogva a feleség egyre lomposabb lesz, a szobalány egyre takarosabb. A feleség lassankint kiszorul a konyhába, a szobalány pedig bekerül a szobába. A szobalány fogja a szalonban a vendé-

geket fogadni, ő fog az urral sétálni és ő fogja átvenni a családnyai hivatást is...

Szóval az osztályok föl fognak cserélődni. A feleségekből lesznek a szobalányok és a szobalányokból feleségek. Ergó, ott leszünk, ahol voltunk.

Igen ám, de ha ott leszünk, ahol voltunk, akkor a feleségek sem fogják eltűnni tovább, hogy minden piszkos munkát ők végezzék. Szervezkedni fognak ők is szociális alapon, ki fogják mondani, hogy ezentul semmiféle piszkos munkára sem vállalkoznak. Nem subickolnak több cipőt, nem tisztogatnak több tűzhelyet, nem fényeznek több padlót. Ha a szobalányok mégis tiszta cipőben akarnak járni, subickolják ki ők maguk. Puntkum!

A szegény férfiak kétségbeesetten fognak közvetítő-től közvetítőhöz rohanni, de nem fognak kapni olyan feleséget, aki e munkákat elvégezze. A feleségek szakszervezetben sem fog sztrájkot akadni. Tehát most már megint a szobalány lesz kénytelen elvégezni a piszkos munkát.

De mi lesz ennek a vége? Mi lesz a vége?

Nők választói joga.

— Ellesett beszélgetés. —

Az asszony: Samu, meg ne haragíts, mert irtoztatos leszek!

A férj: Eddig te ezt föltételek nélkül szoktad megtenni.

Az asszony: Mit mondtál?

A férj: Semmit.

Az asszony: Nohát! Figyelj ide! El fogsz menni és küzdeni fogsz a nők választójogáért. Érted?

A férj: Nem értem.

Az asszony: Püff! (pofonvágja.) Még most sem érted?

A férj: De kérlek, én nem értem ugyan, de azért tökéletesen helyeslem az álláspontodat.

Az asszony: Akkor rendben van. Tekintsd a pofont meg nem történtek.

A férj: Mintha az csak úgy menne!

Az asszony: Nem tekinted? Mindjárt kapsz még egyet!

A férj: Jól van no! Hát tekintem.

Az asszony: Csak azért mondom!... Mégsem járja, hogy a nők jog nélkül tespedjenek.

A férj: Mit? Jogok nélkül?

Az asszony: Hát van nekem jogom? (Fenyegetően fölemeli a kezét.)

A férj (ijedten): Van, édesem, van!

Az asszony: Van? Püff! (Pofonvágja.)

A férj: Nincs, édesem, nincs!

Az asszony: Akkor miért mondtad, hogy van?

A férj: Csak azt akartam mondani, hogy pechem van. Ma semmit se tudok eltalálni.

Az asszony: Főként az a fontos, hogy a nők a községi képviselőben benne legyenek.

A férj: Hát persze! Ma ennél fontosabb kérdés nincs a világegyetemben!

Az asszony: Ha ezt őszintén mondtad, kapsz egy pusztit. De ha irdniából mondtad, kapsz egy pofont. Nos, hogy modtad?

A férj: Istenem. Miért sodorsz engem ilyen súlyos dilemmába?

Az asszony: Akármít gondolsz is magadban, a nőknél benne kell lenniük a községi képviselőben. És tudod miért? Mert a községi képviselőben szokták tárgyalni a lakáskérdést, a cselédkérdést, a vásárcsarnoki dolgokat és a közéletmezést. Ezek mind par excellence női kérdések.

A férj (halálos elszántsággal kifakad): Ugy? Ezek női kérdések? Ki szokot a cselédkérdést fölmondani, miután te fölpofoztad őket? Én! Ki szokta mindig a legdrágább lakásokat kiválasztani? Te! És ki szokta a lakbért minden negyedben kiizzadni? Én! Ki szokot délelőttönként a korbóra és a tár-latra menni? Te! És ki szokot mindent dupla áron vásárolni a vásárcsarnokban? A szakácsné! Ki szokot délután Gerbeaudnál ülni? Te! És ki szokot ezalatt a vacsoráról gondoskodni? Én! És még te akard a város közgyűlésén a közéletmezési ügyet irányítani? Irányítsd itthon, punktum!

Az asszony (az észörnyedéstől elájul).

A férj: Nono! Azért nem kell olyan nagyon a szivedre venni a dolgot... Éljen a nők választójoga!

Nagy

élesztő-, szesz- és aether-gyár a megyében.

Szabadkán 300.000 korona alaptőkével napi 15—20 mm. sajtolt élesztőt és 10 hektó aethert termelő gyár részvénytársaság alapítatik. Egy részvény ára 200 korona, melynek 10 százaléka vagyis részvényenként 20 korona, továbbá 5 kor. alapítási költség a jegyzés alkalmával lefizetendő s illetve posta-utalványon a »Szabadka és Vidéke« pénztintezethez beküldendő. Jegyzések még elfogadhatnak.

Az alakuló közgyűlés határnapja hirlapilag fog közzététetni.

Grüner Adám

bankigazgató

Szabadka.

Dr. Dömötör Miksa

orvos

Szabadka.

Erdős Ignác

élesztőgyáros

Bécs.

Lengyel S.

kereskedő

Szabadka.

Dr. Klein Adolf

orvos

Szabadka.

Schaffer Adolf

földbírtokos

Szabadka.

Mészáros Gábor

magánzó

Szabadka.

Dr. Klein Mátvás

ügyvéd

Szabadka.

583/1906. vhtói szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bajai kir. járásbírósnak 1906. évi Sp. III. 157/3. számú végzése következtében, **Dr. Nicolausz Béla** ügyvéd javára, **Szokolovics György** ellen 267 K 11 fill. s jár. erejéig 1906. évi szeptember hó 10-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1100 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 1 hintó, 1 vadászkocsi, 1 szánkó és butor nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbírósnak 1906. évi V. 612/2. számú végzése folytán 267 kor. 11 f. tőkét övetése, ennek 1906. évi április hó 9. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 60 K 501-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Baján, végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközésére 1906. évi december hó 4-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitzetnek és abhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Baján, 1906. évi november hó 17. napján.

Horánszky László,
kir. bír. végrehajtó.

Védjegy: „Horgony“
A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller
pótléka
egy régiónak bizonyult háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvényél, csúznál és meghűléseknél, bedörzsölés- képpen használva.**
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üvegeket fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a **Richter** cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. **Ára** üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszerteráiban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest.**
Dr. Richter gyógyszerterára az „Arany oroszlánhoz“
Prágában.
Elisabethstrasse 5. neu.
Mindennapi szükség.

9152/1906. tkv. sz.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést **dr. Bruck Mór** apatini ügyvéd által képviselt **Jäger Vilmos** és társai apatini lakosok javára, **Szlanynka Imre** (nős Csóka Máriával) nagybaracscai lakos ellen 293 korona 90 fillér tőke eddigi, és 20 korona 30 fillér ezuttal és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cikk 144. és 156. és vonatkozó §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó a bajai kir. járásbírósnak területén lévő:

1. a nagybaracscai 1040. számú betétben A. + 1. sorszám végrehajtást szenvedett nevén álló 404. hrszám 593. ö. i. számú házas beltelekre 800 korona kikiáltási árban és;

2. a nagybaracscai 1104. számú betétben A. + 1. sorszám 1/2 részben végrehajtást szenvedett, másik 1/2 részben annak neje Csóka Mária nevén álló 3206. hrszámú ingatlanra 156 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és annak Nagybaracska községhezánál 1906. évi december hó 12. napjának délelőtt 10 óráját kitzüzi, amidőn a fenebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirokban a kizöldött kezéhez tegyék le.

A kir. tkvi hatóság. Baja, 1906 október 5.

Major,
kir. járásbíró.

Csak „SICULIA“ névvel ellátott üvegek valódiak.

A málnási SICULIA forrásvíz**a sós savanyúvizek királya.**

Sziklarétegeken átfurt artézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páralan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyaghurutos bántalmak ellen.

Korányi, Kéty, Tauszk, Riegler tanár urak szakvéleményei a MÁLNÁSI

SICULIA

forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyúviznek minősítik.

Főraktár Baja és vidéke részére:

Stampfl Jenő fűszerkereskedésében.

Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvizek legelőnyösebb árakon kaphatók. — Telefon 81. sz.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi iparkiállításán

aranyéremmel kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.
A „BAJAI HIRLAP“ kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésében

nagy raktár a legujabb irodalmi termékek-,
dizsművek-, ifjúsági iratok-, képes
könyvek-, imakönyvek-, minden-
nemű tan- és segédkönyvek-, térké-
pek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajzpapírok,
író- és rajzszerek, vonalzott
üzleti könyvek nagy választékban a legjutányosabb áron beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hirlapokra és folyóiratokra előfizetések az eredeti áron elfogadtnak.

Hirdetések a BAJAI HIRLAP-ba mérsékelt áron vétetnek fel.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izléselesen állít elő

műveket, folyóiratokat, bál- és lakodalmi meghívókat, eljegyzési kártyákat, névjegyeket, számlákat, levélpapírokat, levélborítékokat, körleveleket, gyászjelentéseket, árjegyzékeket, falragaszokat, stb. fekete és színes nyomással.

Nagy raktár községi, közigazgatási, ügyvédi és egyházi nyomtatványokból.

Bármilyen **könyvnyomda** munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

**Diszkönyv-
kötészetem**

Dizsművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és diszes bekötésére,
továbbá
képkerekek, (Passepartous)
íróaljzatok, stb.
előállítására van berendezve.

Budapest

Erzsébet királynő-szálloda

Egyetem-utca 5. sz.

Legolcsóbb elsőrangú családi ház a belvárosban.

Villanyos közlekedés minden irányban. Telefon. Villanyvilágítás. Fürdők.

Ujonnal alakítva kellemes családi tartózkodási hely.

Teljes ellátás 4 koronától feljebb.

Szobaárak 1 kor. 60 fillértől feljebb pontos kiszolgálással együtt.

Huzamosabb idejű tartózkodásnál lényeges árengedmény nyújtatik. Figyelmes kiszolgálás, példás rend és csendesség.

MAYER JÓZSEF

tulajdonos.

Fontos lótulajdonosoknak!

A

Thanhofer

állatorvos által készített

balzsam,

lovak kólika-baja ellen, mely évek hosszú sora óta a göröcsök minden neme, felfuódás és egyéb bajok ellen, ezer esetben valóban csodabátással használtott, minden lótulajdonosnak a leghatásosabban ajánlható. — Aki e balzsamot a használati utasításhoz hűven használja lovánál, feltétlen hatásra számíthat. — Egy üveg, használati utasítással 80 fillérbe kerül. Négy üvegnél kevesebbet nem szállítok. — Kapható az őszeg előleges beküldése mellett,

THANHOFER

állatorvosnál

Mahrenbergben, a Dráva mellett
6. szám.

SZAKVÉLEMÉNYEK

az

ESTERHÁZY COGNACRÓL:

A m. kir. műegyetem borászati laboratoriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegünknek alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitűnő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedőket a legjobban ajánljhatjuk.

Dr. Tauffer Vilmos
egyetemi tanár.

Dr. Kétly Károly
egyetemi tanár.

Dr. Stiller Bertalan
egyetemi tanár.

Dr. Angyán Béla
egyetemi tanár.

Dr. Réczey Imre
egyetemi tanár.

Dr. Poór Imre
kir. tanácsos, egy. tanár.

Dr. Fertik Ottó
egyetemi tanár.

Dr. Báron Jónás
egyetemi tanár.

Az „Esterházy cognac“

minden előkelő fűszer- és csemegekereskedésben kapható.

A bajai izr. hitközség elüljáróságától.

421/1906. szám

Árlejtési hirdetés.

A bajai izr. hitközség tulajdonát képező **gőz-, kád- és zuhanyfürdő átalakítási munkálataira** ezennel árlejtés hirdettetik.

A bontási-, föld-, kőmives-, ács-, bádogos-, asztalos-, lakatos-, mázoló-, üveges- és szobafestő munkákért, melyek az I. csoportot képezik, a műszaki költségvetés 10991 K 20 fillért, a szerelő- és fűtésberendezési munkákért, melyek a II. csoportot teszik ki, 20404 K 47 fillért javasol.

Ajánlatot vagy külön az I. és külön a II. csoportba foglalt munkákra, vagy mindkét csoportra együtt lehet tenni. Egyes munkanemekre ajánlatok nem fogadtnak el.

Ajánlkozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át kitevő óvadékat készpénzben, vagy helybeli pénzügyi betéti könyv-, vagy óvadékképes értékpapír alakjában, ajánlatuk beadásakor a hitközség jegyzői hivatalában elhelyezni.

A tervek és költségvetések, valamint az építési feltételek a hitközség jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt (naponta, szombat kivételével d. e. 8—12., d. u. 2—5-ig) megtekinthetők. Ugyanott reggel 8 és 9 óra közt helyszíni szemle is tartható.

Ajánlatok, melyek lepecsételt borítékjain ezen felírást viselik: »Ajánlat a bajai izr. hitközség gőz-, kád- és zuhanyfürdőjének átalakítási munkálatainak (I. II.) csoportjára« **1906. évi december hó 31-én déli 12 óráig** a hitközség jegyzői irodájába adandók be. Ez időn túl érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A hitközség fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok el-, vagy el nem fogadása fölött szabadon rendelkezessék.

Baja, 1906. november hó 18-án.

A bajai izr. hitközség elüljárósága:

Lengyel Manó

hitk. jegyző.

Dr. Bruck Samu

hitk. elnök.

Jó házból való

középiscolát járt flu

t a n u l ó n a k

felvétetik

KOLLAR A. könyvkereskedésében.

Wheeler-Wilson-féle

varrógép

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

A BAJAI IZR. HITK. ELÜLJÁRÓSÁGÁTÓL.

Fürdő bérbeadás.

A bajai izr. hitközség a tulajdonát képező és az 1907. évben teljesen ujonnal átalakítandó, gőszivattyúval, gőzfűtéssel és precíziós zuhanyokkal ellátandó

gőz-, kád- és zuhanyfürdőjét

fürdőbérleti lakással együtt **1907. július hó 1-től 1913. április hó 30 ig** terjedő időre bérbeadja.

Pályázni szándékozók tartoznak 1000, egyezer koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban avagy egy helybeli pénzügyi betétkönyv alakjában a hitközség jegyzői hivatalában letenni.

A részletes feltételek, valamint a fürdő átalakítási tervei a **hitközség jegyzői hivatalában** a hivatalos órák alatt (naponta, szombat kivételével d. e. 8—12-ig, délután 2—5-ig) tekinthetők meg. Kivánatra írásbeli felvilágosítás is adatik.

Kikiáltási ár **évi 6000 korona bér.**

Ajánlatok, melyek lepecsételt borítékjain ezen felírást viselik: »Ajánlat a bajai izr. hitközség gőz-, kád- és zuhanyfürdőjének bérletére« **1906. évi december hó 31-én déli 12 óráig** a hitközség jegyzői hivatalába nyújtandók be. Ez időn túl érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A hitközség fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok el- vagy el nem fogadása fölött szabadon rendelkezessék.

Baján, 1906. november hó 18-án.

A bajai izr. hitközség elüljárósága:

Lengyel Manó

hitk. jegyző.

Dr. Bruck Samu

hitk. elnök.